



# Cynllun gweithredu glasbrint troseddwr benywaidd

Mae gwell partneriaeth rhwng y gwasanaethau datganoledig a'r rhai sydd heb eu datganoli er mwyn sicrhau cyfiawnder yng Nghymru yn flaenoriaeth a rennir gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

Maes thematig	Awgrym (carreg filltir)	Cam(au) yn cynnwys:	Amserlen
Llywodraethu	Rhoi prosesau llywodraethu ar waith sy'n galluogi'r Rhaglen Menywod mewn Cyfiawnder i gyflawni ymrwymiadau'r strategaeth yn effeithiol ac arwain datblygiad mentrau newydd.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Datblygu briff ar y Rhaglen Menywod mewn Cyfiawnder a choncordat cenedlaethol y Weinyddiaeth Gyfiawnder (yn dilyn cyhoeddi Strategaeth Troseddwr Benywaidd y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod haf 2018).</li> <li>Manteisio ar arbenigedd Grŵp Menywod mewn Cyfiawnder Cymru Gyfan wrth sefydlu partneriaethau a chyfarfodydd rheoli contractau, a grwpiau gorchwyl a gorffen i yrru'r camau perthnasol yn eu blaenau, gan gynnwys ymgysylltu â menywod sydd wedi cael profiad o'r system gyfiawnder.</li> <li>Creu cysylltiadau â byrddau lleol ledled Cymru i'w helpu ei roi ar waith."</li> </ul>	Tymor byr
Ymyrraeth gynnar ac atal	Bwrw ymlaen ag argymhelliad y Gwerthusiad o'r Cynllun Arallgyfeirio Braenaru Merched (Prifysgol De Cymru, 2017) i roi Mentrau Arallgyfeirio ar waith i fenywod ledled Cymru	<ul style="list-style-type: none"> <li>Cyflwyno arallgyfeirio yn raddol trwy'r Model Darparu Gwasanaethau Dull System Gyfan Braenaru Merched ar draws De Cymru a Gwent, a'r Model Checkpoint ar draws Dyfed Powys a Gogledd Cymru.</li> <li>Gosod opsiynau cyson ar gyfer penderfyniadau tu allan i'r llys i fenywod ledled Cymru, gan gynnwys dull ar gyfer rhannu gwersi a ddysgwyd ac arfer gorau o fentrau arallgyfeirio lleol.</li> <li>Gweithio gyda'r holl ddarparwyr, gan gynnwys rhai statudol, anstatudol, comisiynwyr a'r sector gwirfoddol i archwilio'r amrywiaeth lawn o gyllid, polisiau a phrosesau ac amlygu ffyrdd o atal ac ymyrryd yn gynnar, gyda chymorth yn cael ei gydgyfylltu'n well i ddefnyddwyr gwasanaethau. "</li> </ul>	Tymor canolig
	Datblygu asesiad cyfannol i'w gynnig i fenywod nad ydynt yn gymwys i'w harallgyfeirio cyn mynd i'r llys, ar y cam cynharaf posibl i amlygu'r ffordd orau o gefnogi a bodloni eu hanghenion.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Agree non-statutory holistic assessment that will be completed with women (eligible for Diversion or not) at first point of contact with the CJS.</li> <li>In recognition that domestic abuse can be a driver to female offending, consideration will be given to how early intervention and prevention services can provide specialist services for women who disclose they are victims of Domestic Abuse at the first point of contact with the CJS.</li> </ul>	Medium-term
Ymyrraeth gynnar ac atal	Sefydlu mentrau sy'n rhoi cymorth gwell i ferched, a menywod ifanc, o bosibl, sydd mewn perygl sylweddol o droseddu, ac felly'n dod i gysylltiad â'r system cyfiawnder troseddol.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ymchwilio i gyfleoedd i weithio gyda phartneriaid addysg a gwasanaethau perthnasol eraill i amlygu cyfleoedd ar gyfer ymyrryd yn gynnar ac atal.</li> <li>Archwilio cyfleoedd i gydweithio gydag Iechyd Cyhoeddus Cymru fel rhan o'u Cynllun Strategol Creu Cymru Iachach, Hapusach a Thecach 2017-20 i roi dealltwriaeth well o ofidion sy'n wynebu menywod a merched a'r effaith ar lwybr eu bywydau.</li> <li>Alinio'r gwaith gyda'r glasbrint cyfiawnder ieuencid i sicrhau bod anghenion merched a menywod ifanc sydd mewn perygl o droseddu yn cael eu hystyried yn briodol mewn cynlluniau gwasanaeth atal ac ymyrraeth gynnar. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau bod bregusrwydd cymhleth menywod yn cael ei adlewyrchu ac yn ymgorffori'r gwersi a ddysgwyd o'r dull Rheoli Achosion Uwch sy'n cael ei roi ar brawf gan Gyfiawnder Ieuencid.</li> </ul>	Tymor hir
Llysoedd a dedfrydu	Datblygu dealltwriaeth glir o'r gwasanaethau sydd ar gael ar hyn o bryd i fenywod sydd ynghlwm â'r System Cyfiawnder Troseddol yng Nghymru, wedi'u cyflenwi gan bartneriaid statudol ac anstatudol (wedi datganoli a heb ddatganoli) yn y gymuned i ostwng lefelau dedfrydu a remánd tymor byr.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ystyried canfyddiadau o ddadansoddiadau tueddiadau dedfrydu presennol (gan gynnwys Imprisonment in Wales: A Fact file Report gan Dr R. Jones, 2018) ledled Cymru i lywio ymgynghoriadau gyda'r llysoedd a'r farnwriaeth, a fydd yn ceisio codi ymwybyddiaeth o anghenion menywod a'r gwasanaethau sydd ar gael ac, felly, bydd yn codi hyder dedfrydwyr o ran yr opsiynau sydd ar gael.</li> <li>Gweithio mewn partneriaeth â Chyfiawnder Cymunedol Cymru a'r sector gwirfoddol ehangach i ymgysylltu â llysoedd ledled Cymru i amlygu arfer da a'r opsiynau sydd ar gael yn y gymuned.</li> </ul>	Tymor canolig
	Datblygu llwybr cyn dedfrydu sy'n mynd i'r afael ag anghenion menywod sy'n dod i gysylltiad â'r System Cyfiawnder Troseddol	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sefydlu proses atgyfeirio yn nalfa'r heddlu neu ar remánd ar gyfer atgyfeirio menywod nad ydynt yn gymwys i'w hatgyfeirio i gael cymorth cyn dedfrydu.</li> <li>Defnyddio rhestr wirio'r adroddiad Cyn Dedfrydu a'r offeryn EPF yn gyson yn sefydliadau llys y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol yng Nghymru.</li> <li>Sicrhau bod gwybodaeth ar gael yn y llys i'r rheiny sy'n cael eu galw i'r llys. Ystyried sut y gall menywod sy'n cael eu galw'n uniongyrchol i'r llys gael mynediad at gyfleoedd i fynd i'r afael â'u hanghenion ariannol, gofal plant a chymorth ehangach.</li> <li>Yng ngoleuni gwaith ymchwil gan Dr Shona Minson (Safeguarding Children when Sentencing Mothers, 2018), archwilio opsiynau ar gyfer sut mae amgylchiadau teuluol yn llywio cynigion dedfrydu, gan gynnwys ystyried Asesiadau o'r Effaith ar Blant (neu Asesiadau o'r Effaith ar Ddibynyddion) cyn dedfrydu.</li> </ul>	Tymor canolig
	Sefydlu amrywiaeth o ddewisiadau cymunedol addas yn lle aros yn y ddalfa a remánd	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ystyried y dewisiadau amgen yn lle'r ddalfa a mechnïaeth i fynd i'r afael â materion yn ymwneud â llety, camddefnyddio sylweddau ac arian/dyled.</li> <li>Archwilio opsiynau dedfrydu a mechnïaeth Monitro Electronig, gan gynnwys defnyddio technolegau eraill newydd yn lle carchar tymor byr a remánd</li> <li>Llywio modelu a dylunio Gwasanaethau Prawf ac Ailsefydlu'r Dyfodol mewn perthynas â chymorth a roddir i'r rhai sy'n cael eu dedfrydu i'r ddalfa yn y tymor byr.</li> <li>Archwilio'r opsiynau ynghylch defnydd cynyddol o ofynion triniaeth dedfryd gymunedol.</li> </ul>	Tymor hir

<b>Dedfrydu cymunedol</b>	Datblygu model o wasanaethau Preswyl Menywod yng Nghymru sy'n cael eu llywio gan drawma, gan amlygu cwmpas, darparu gwasanaethau a chapasiti posibl. Mae hyn yn cynnwys adolygu'r potensial ar gyfer dull haenog gyda gofod gwely diogel, cymunedol i roi lle i aros i fenywod sydd ar wahanol gamau o'r system	<ul style="list-style-type: none"> <li>Datblygu Achos Busnes â chostau llawn ar gyfer model gwasanaeth llety 24/7 i fodloni anghenion menywod yng Nghymru, gan gyd-fynd â'r ymrwymiad yn Strategaeth Troseddwy'r Benywaidd y Weinyddiaeth Gyfiawnder ar gyfer 5 canolfan breswyl ac ystyried sut gall rhwydwaith o wasanaethau cymunedol ryngweithio ag unrhyw gyfleusterau preswyl newydd.</li> <li>Archwilio opsiynau ar gyfer safleoedd prawf i brofi'r Model Tai yn Gyntaf ar gyfer menywod a phrosiect rhannu tai i fenywod lle mae credyd cynhwysol yn cael ei dalu'n uniongyrchol i landlordiaid preifat, gyda chymorth ar gyfer y rhain a staff tai i ddeall anghenion cymhleth menywod yn y system cyfiawnder troseddol ac ymateb iddynt.</li> <li>Ystyried opsiynau ar gyfer menywod risg uchel, gan gynnwys sefydlu Lleoliadau Cymeradwy i fenywod yng Nghymru.</li> </ul>	Tymor hir
	Datblygu model ar gyfer dulliau dan arweiniad seicoleg, ar sail fformiwleiddio, o gynorthwyo menywod yn y system cyfiawnder troseddol, gan fanteisio ar arbenigedd gwasanaethau presennol ac amlygu cyfleoedd i integreiddio adnoddau er mwyn darparu gwasanaethau uchelgeisiol a hyblyg ar sail tystiolaeth.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Datblygu achos busnes â chostau llawn ar gyfer model ar sail fformiwleiddio, dan arweiniad seicoleg, sy'n galluogi datblygu perthnasoedd o ansawdd da rhwng menywod sydd yn y system cyfiawnder troseddol ac o leiaf un gweithiwr proffesiynol y gellir ymddiried ynddo.</li> <li>Ystyried sut bydd y model hwn yn rhyngweithio ag unrhyw gyfleusterau preswyl newydd.</li> <li>Ymgysylltu â Gwasanaethau Iechyd i ystyried sut bydd y model hwn yn rhyngweithio â'r ddarpariaeth bresennol a'r fframweithiau gwasanaeth, gan gynnwys asesiad effaith a dadansoddiad o'r galwadau ychwanegol posibl a roddir ar y system.</li> </ul>	Tymor byr
	Sefydlu gwasanaeth Dull System Gyfan Braenaru Merched wedi'i gomisiynu ar draws de Cymru (De Cymru a Gwent) gan ddechrau yn hydref 2019.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Dyfarnu contract i ddarparu'r llwyddiannus gyflenwi Dull System Gyfan Braenaru Merched, a model darparu gwasanaethau Ymyrraeth Gynnar 18-25.</li> <li>Goruchwylio sut caiff y contract ei gyflenwi a dechrau'r gwasanaeth.</li> <li>Penodi Cydlynwyr Integreiddio Partneriaeth HMPPS i gynorthwyo datblygiad Dull System Gyfan ar gyfer menywod sy'n dod i gysylltiad â'r System Cyfiawnder Troseddol yng Nghymru.</li> </ul>	Tymor byr
	Sefydlu fframwaith hyfforddi ar gyfer staff sy'n gweithio gyda menywod sy'n dod i gysylltiad â'r System Cyfiawnder Troseddol	<ul style="list-style-type: none"> <li>Cydlynwyr Integreiddio Partneriaeth HMPPS yn cwblhau 'hyfforddi'r hyfforddwr' ar gyfer POWER (Canlyniadau Cadarnhaol i Rymuso ac Adsefydlu Menywod) y Weinyddiaeth Gyfiawnder a hyfforddiant Camau Cynnar Gyda'n Gilydd a throsoglwyddo'r ddau ymlaen ynghyd â hyfforddiant perthnasol arall (gan weithio gyda hyfforddwyr eraill) i dimau aml-asiantaeth llinell flaen y bartneriaeth.</li> </ul>	Tymor canolig
	Sefydlu llwybrau atgyfeirio clir ar gyfer menywod bregus yn y gymuned er mwyn darparu ymyriadau'n brydlon	<ul style="list-style-type: none"> <li>Trefnu cyfarfodydd Cynhadledd Achos Aml-asiantaeth Braenaru Merched ledled Cymru, i ddarparu fforymau lle gall sefydliadau rannu gwybodaeth briodol ac amlygu gwasanaethau a all fodloni'r anghenion maen nhw'n gweithio â nhw.</li> <li>Archwilio opsiynau ar gyfer staff penodedig ar draws gwasanaethau statudol, gyda darparwyr sy'n canolbwyntio ar fenywod yn y sector gwirfoddol i ddarparu amgylcheddau diogel sy'n cael eu llywio gan drawma er mwyn galluogi menywod i adrodd iddynt.</li> </ul>	Tymor canolig
<b>Y ddalffa ac ailsefydlu</b>	Sefydlu llwybr carchardai i gynorthwyo menywod sy'n ailsefydlu yn ôl yng Nghymru ar ôl cwblhau dedfryd o garchar.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Amlygu pwyntiau cyswilt unigol y ddalffa i gysylltu â'r gwasanaeth Braenaru Merched a gomisiynwyd a sefydlu llwybr atgyfeirio aml-asiantaeth ar gyfer menywod o Gymru sydd yn y carchar cyn ac ar ôl eu rhyddhau.</li> <li>Ystyried gwaith ymchwil presennol a phellach i ddeall effeithiau ehangach carcharu ar fenywod o Gymru, a'r effaith ar gyllidebau datganoledig.</li> <li>Cyswilt â'r llwybr adsefydlu trawslywodraethol presennol ar gyfer menywod.</li> <li>Yn seiliedig ar ganfyddiadau'r gwerthusiad o wasanaethau digartrefedd i oedolion yn yr ystâd ddiogel a wnaed gan Brifysgol Glyndŵr (2018), comisiynu adolygiad ar y prawf Angen Blaenoriaethol yn Neddf Tai (Cymru) 2014.</li> <li>Datblygu Cytundeb Lefel Gwasanaeth i sicrhau mynediad cyfartal i wasanaethau i fenywod o Gymru sy'n cwblhau dedfryd o garchar yn Lloegr.</li> </ul>	Tymor canolig
	Gweithio gyda phartneriaid iechyd i sicrhau bod anghenion iechyd menywod o Gymru'n cael eu diwallu pan fyddant yn cael eu rhyddhau o'r ddalffa	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gweithio gyda phartneriaid iechyd i sicrhau bod anghenion iechyd menywod o Gymru'n cael eu diwallu pan fyddant yn cael eu rhyddhau o'r ddalffa.</li> <li>Alinio'r gwaith a ddatblygwyd dan y Rhaglen Menywod mewn Cyfiawnder (gan gynnwys Dull System Gyfan Braenaru Merched) gyda'r gwasanaethau sy'n cael eu cyflenwi trwy'r Llwybr Anhwylderau Personoliaeth Troseddwy'r.</li> <li>Ystyried darpariaeth iechyd meddwl arbenigol mewn unrhyw fodel cymorth cymunedol 'siop un stop' a ddatblygir ar gyfer menywod yn y system cyfiawnder troseddol.</li> </ul>	Tymor byr
	Sefydlu gwasanaethau i helpu menywod o Gymru sydd yn y carchar i wella a chynnal eu cysylltiadau â'u plant a'u teuluoedd	<ul style="list-style-type: none"> <li>Cynnal adolygiad o adroddiad yr Arglwydd Farmer a edrychodd ar anghenion menywod a'u plant/teuluoedd (ar ôl ei gyhoeddi) ac ymgorffori argymhellion perthnasol yng nghynllun rhaglen Menywod mewn Cyfiawnder.</li> <li>Archwilio opsiynau ariannu ar gyfer prosiectau/gwasanaethau sy'n cynorthwyo menywod i gynnal eu cysylltiadau â'u plant a'u teuluoedd (lle bo'n briodol) wrth gwblhau dedfryd o garchar.</li> </ul>	Tymor byr
<b>Ar draws y system</b>	Sefydlu protocolau a galluogwyr ar gyfer rhannu gwybodaeth a fydd yn cynorthwyo cyflenwi Dull System Gyfan ym mhob cam o'r System Cyfiawnder Troseddol	<ul style="list-style-type: none"> <li>Amlygu cyfleoedd i ddefnyddio galluogwyr technolegol i ddatblygu seilwaith sy'n sicrhau y rhennir gwybodaeth mewn modd effeithiol ar draws sefydliadau, i sicrhau bod menywod yn cael eu rheoli, eu goruchwylio a'u cynorthwyo'n effeithiol.</li> <li>Archwilio opsiynau ar gyfer datblygu pasport cymorth a all deithio gyda'r fenyw ar ei thaith trwy'r System Cyfiawnder Troseddol.</li> <li>Datblygu a chyflwyno cytundebau rhannu gwybodaeth sy'n cydymffurfio â WASPI yn ôl yr angen.</li> </ul>	Tymor hir
	Adolygu gwasanaethau i fenywod sydd wedi cyflawni Trais yn erbyn Menywod, Trais Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV) yn y System Cyfiawnder Troseddol i sicrhau eu bod yn bodloni eu hanghenion penodol ac nad ydynt yn ailadrodd y rhai a gynigir i droseddwy'r gwrywaidd	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gweithio gyda thimau VAWDASV i gynnal ymarfer cwmpasu i fapio'r ddarpariaeth sydd ar gael ar hyn o bryd i fenywod euog ym mhob cam o'r System Cyfiawnder Troseddol (gan gynnwys ymyrraeth gynnar ac atal, gwasanaethau cymunedol a rhai sy'n cwblhau dedfryd o garchar)</li> </ul>	Tymor byr
	Datblygu Cynllun Cyfathrebu a deunyddiau i gynorthwyo rhannu gwybodaeth a chodi ymwybyddiaeth o waith y rhaglen gan edrych at y dyfodol	<ul style="list-style-type: none"> <li>Cyhoeddi Glasbrint a Chynllun Cyflenwi Troseddwy'r Benywaidd</li> <li>Datblygu a chyflenwi cynllun digwyddiad Cynhadledd Menywod mewn Cyfiawnder ar y cyd â Clinks, PRT a Chyfiawnder Cymunedol Cymru</li> <li>Gweithio mewn partneriaeth â darparwr llwyddiannus Dull System Gyfan Braenaru Merched a Gwasanaeth Ymyrraeth Gynnar 18-25 i ddatblygu cyfres o ddeunyddiau cyfathrebu i roi gwybodaeth i ddefnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid ynghylch yr hyn a gyflwynir</li> </ul>	Short-term

<b>Ymchwil a gwerthuso</b>	Datblygu dealltwriaeth a sail dystiolaeth ynghylch model y Dull System Gyfan	<ul style="list-style-type: none"> <li>Creu cynllun er mwyn gwerthuso model cyflenwi gwasanaethau Dull System Gyfan Braenaru Merched.</li> <li>Cynnal gwerthusiad o Fodel y Dull System Gyfan ar draws De Cymru (De Cymru a Gwent).</li> </ul>	Tymor canolig
	Deall anghenion penodol a bregusrwydd troseddwyr benywaidd ledled Cymru yn well	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gweithio gyda Rhaglen Camau Cynnar Gyda'n Gilydd i ymchwilio i effaith Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod ar fenywod yng Nghymru a'r ffordd orau o fodloni anghenion cysylltiedig trwy wasanaethau wedi'u llywio gan drawma.</li> <li>Datblygu dealltwriaeth ynghylch ymddygiad troseddu carfanau penodol o fenywod, (gan gynnwys canolbwyntio ar feysydd blaenoriaeth y 'Fframwaith i gefnogi newid positif ar gyfer y rhai sydd mewn perygl o droseddu yng Nghymru' 2018-23) i lywio sut mae gwasanaethau'n cael eu dylunio a'u cyflenwi.</li> <li>Ystyried opsiynau ar gyfer dylunio a chyflwyno gwerthusiad sy'n cymharu modelau arallgyfeirio ar draws Cymru a chynorthwyo monitro parhaus.</li> <li>Gweithio gyda Gwasanaethau Llysoedd a Thribiwnlysoedd ei Mawrhydi a HMPPS i ddeall proffil a nodweddion troseddau menywod sy'n cael eu dedfrydu i garchar am dymor byr.</li> </ul>	Tymor canolig
<b>Allwedd Amserlenni</b>			
Tymor byr	1 flwyddyn 2019-2020		
Tymor canolig	2 flynedd 2020/21 – 2021/22		
Tymor hir	Dros 3 blynedd 2022/2023		